Місячний Економічний Моніторинг України

№229, лютий 2024 року

Резюме

- За оцінкою ІЕД темпи приросту реального ВВП становили 3,1% дпр у січні 2024 року
- Енергосистема зберігає збалансованість попри російські обстріли. Через холодну погоду зростає споживання електроенергії як промисловістю, так і населенням.
- Український морський коридор працює добре, але знову заблокований автотранспорт. Експорт морським транспортом в січні становив 8,7 млн т, ще 2,7 млн т перевезли залізницею.
- Страйк польських фермерів перешкоджає зовнішній торгівлі України. З 12 лютого ними заблоковано п’ять пунктів пропуску на україно-польському кордоні.
- Дефіцит рахунку поточних операцій у 2023 році склав 5.5% від ВВП. Ключові фактори – різке збільшення дефіциту торгівлі товарами на тлі скорочення грантової допомоги та розширення інвестиційних виплат.
- У січні 2024 року надійшла надзвичайна мала сума зовнішньої фінансової допомоги. Видатки були суттєво нижчі за план.
- ЄС майже схвалив допомогу Україні, тоді як в США тривають гарячі дебати.
- На початку 2024 року споживча інфляція сповільнилась до 4,7 % дпр. Вона була нижча 5% вперше з 2020 року.
- Гривня стабілізувалась у 2024 році через кращий баланс між експортом та імпортом
- НБУ залишив облікову ставку на рівні 15% річних у січні і підтвердив, що значного зниження ставки у 2024 році наразі не планується

Фінансується Європейським Союзом

ІЕД готує публікацію Макроекономічного моніторингу України за фінансової підтримки Європейського Союзу в рамках проєкту «Економіка України під час війни та підтримка українців, постраждалих від війни».

Автори: Олександра Бетлій, Ірина Коссе, Віталій Кравчук, Вероніка Мовчан

Результати 2023 року: Шалені виклики, але макроекономічну стійкість збережено

2023 не став роком перемоги у війні: активні бойові дії тривали протягом всього року. Однак завдяки підтримці міжнародних партнерів Україна втримала макроекономічну стійкість, хоча ця стійкість крихка і потребує продовження допомоги, як військової, так і фінансової.

- 14 грудня Європейська Рада ухвалила рішення про початок переговорів про вступ України до ЄС. Наступний крок - затвердження «переговорної рамки» - очікується у березні 2024 року.
- За оцінкою ІЕД реальний ВВП зріс на 5,2% у 2023 році, хоча й залишився на 25% нижчим, ніж у 2021 році. Відбулось зростання доданої вартості у сільському господарстві, де врожай зернових перевищив всі початкові оцінки, а також у переробній промисловості.
- З боку попиту приріст ВВП базувався на 7-відсотковому збільшенні приватного споживання завдяки вчасній та повній виплаті заробітних плат в бюджетних сферах, пенсій та соціальних виплат та використанню заощаджень. Оборонні закупівлі сприяли приросту інвестицій.
- Видатки зведеного бюджету на оборону та безпеку становили відповідно 47,2% та 13,3% від загального. Ці видатки покривались за рахунок внутрішніх ресурсів України. Всі інші видатки Державного бюджету фінансувались завдяки міжнародній допомозі.
- У 2023 році гранти та позики, що надійшли у бюджет держави, склали 42,5 млрд дол. США (2022: 31,1 млрд дол. США). Дефіцит зведеного бюджету сягнув майже 22% ВВП.
- Одним з якорів макроекономічної стійкості стала низька інфляція, яка у грудні 2023 року сповільнилась до 5,1% дпр з 26,6% у грудні 2022 року. Це відбулось завдяки стабільному обмінному курсу, гарному врожаю та фіксованим тарифам на житлово-комунальні послуги для населення (окрім електроенергії) та пасажирські залізничні перевезення
- Водночас сповільнення інфляції дозволило Нацбанку скоротити протягом року облікову ставку з 25% річних до 15%. НБУ також пом’якшив валютні обмеження і дозволив помірні коливання обмінного курсу, хоч і надалі продавав мільярди доларів для стабілізації курсу.
- У 2023 році дефіцит торгівлі товарами, за даними митниці, досяг рекордних 27 млрд дол. США або 16% від ВВП. Тоді як імпорт виріс на 15% дпр до 64 млрд дол. США на тлі високих військових потреб та економічного відновлення, експорт скоротився на 19% до 36 млрд дол. США, передусім внаслідок проблем з логістикою та запровадження кількісних обмежень на українське зерно у Польщі та інших європейських країнах-сусідах.
- Після зупинки росією Чорноморської зернової ініціативи Україна змогла запустити в серпні 2023 року Український морський коридор, який в кінці року уможливив зростання експорту не лише зернових, але й руд та металів.
- Викликом для міжнародних вантажних перевезень протягом року, а особливо у листопаді та грудні, стали блокування українського кордону спочатку фермерами, а потім перевізниками, передусім в Польщі.
- Руйнування росією інфраструктури продовжилось. В червні росіяни зруйнували Каховську ГЕС та її дамбу, спричинивши затоплення півдня Херсонської, Запорізької та Миколаївської областей.
- Загальне споживання електроенергії у 2023 році скоротилось на 5% дпр, а виробництво – на 7% дпр. Найбільше скоротилось виробництво на АЕС через втрату ЗАЕС. А от виробництво електроенергії з ВДЕ у 2023 році зросло на 9% дпр попри втрату Каховської ГЕС. У 2023 році близько 10% електроенергії було вироблено на вітро- та сонячних електростанціях, разом із ГЕС частка ВДЕ становить 20,3%.
- У 2023 році в Україні запустили в роботу Централізоване сховище відпрацьованого ядерного палива. Цей об'єкт ліквідував залежність від росії у зберіганні відпрацьованого ядерного палива й має вирішальне значення для енергетичної безпеки та незалежності країни.

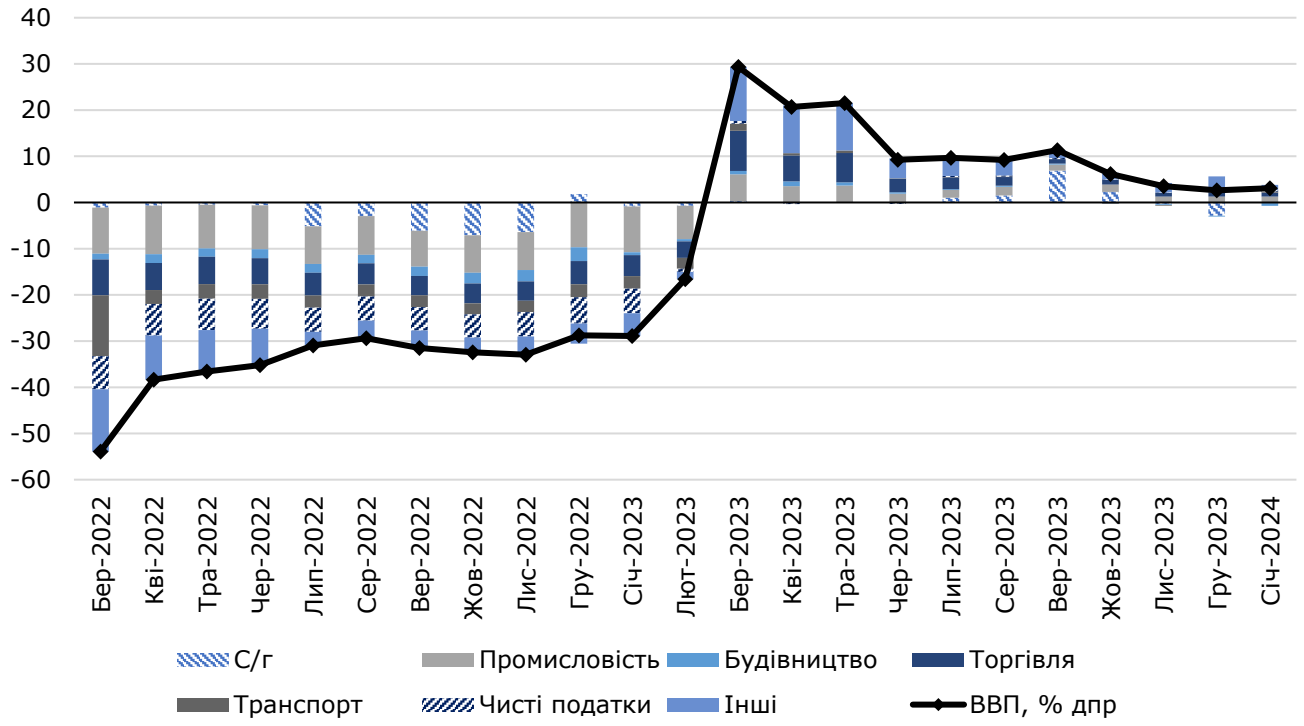
ВВП та реальний сектор: Реальний ВВП у січні зріс за оцінкою на 3,1% дпр

За оцінкою ІЕД темпи приросту реального ВВП прискорились з 2,6% дпр у грудні 2023 року до 3,1% дпр в січні 2024 року. Це передусім пов'язано з тим, що в показнику січня не враховується спад рослинництва, який фіксували у грудні. Так, відповідно до методології Держстату з січня по травень у ВВП враховується лише тваринництво. Податкові надходження січня свідчать, що, ймовірно, торгівля в грудні 2023 року зростала швидше, ніж ми оцінювали раніше. Але ми поки що утримуємось від перегляду грудневих оцінок.

Темпи приросту в добувній промисловості за оцінкою дещо сповільнились з 8% дпр у грудні 2023 року до 6% дпр в січні 2024 року. Це передусім пов'язано з ефектом статистичної бази. Водночас видобування руди, ймовірно, зростало через відкриття можливостей для експорту руди морем. Водночас видобування будівельних матеріалів показало незадовільний результат.

Зростання в переробній промисловості сповільнилось з 18% дпр в грудні 2023 року до 12% дпр в січні 2024 року також передусім через ефект статистичної бази. В січні минулого року підприємства переважно вже адаптувались до відключення електроенергії, які стали прогнозованими та менш масштабними, ніж у грудні 2022 року. Розвитку машинобудування далі сприяли воєнні замовлення. Металургія показала хороші результати через спрощення експортної логістики. Опитування ІЕД показує, що зростання виробництва сповільнилось, але залишився додатнім.

Рисунок 1: Внески до реального ВВП, в.п.

Джерело: оцінка ІЕД, зроблена за підтримки Програми USAID "Конкурентоспроможна економіка України"

Успішна робота Українського коридору дозволила суттєво наростити експорт морем з Одеських портів. Це сприяло зростанню експорту до рекордних 12 млн т за інформацією Мінекономіки. Також стрімко зросли обсяги перевезень Укрзалізницею (на 25% дпр). Ситуація з автомобільними перевезеннями залишалась складною, хоч і дещо поліпшилась. Їм далі перешкоджає перекриття доріг протестуючими в сусідніх державах. В цілому, за оцінкою ІЕД реальна ВДВ в транспорті зросла на майже 7% дпр.

Пришвидшення зовнішньої торгівлі, як експорту, так і імпорту, сприяло темпам зростання в секторі торгівлі. Роздрібна торгівля демонструвала зростання завдяки подальшій виплаті пенсій, заробітних плат та соціальних виплат. В цілому, за оцінкою реальна ВДВ в торгівлі зросла на 8% дпр.

В будівництві ситуація погіршилась за оцінкою через нижче бюджетне фінансування проєктів відбудови та відновлення. ВДВ в енергетиці також зростала повільніше, ніж в грудні, бо в січні минулого року вже дещо ліпшою була ситуація в секторі.

Енергетика: енергосистема зберігає збалансованість попри російські обстріли

Електроенергія. В січні українські АЕС згенерували 5,88 млрд кВт-год електроенергії, що на 20% більше, ніж у січні 2023 року. Завдяки масштабній ремонтній кампанії, проведеній влітку-восени минулого року, взимку «Енергоатом» зміг працювати всіма дев'ятьма енергоблоками, розташованими на підконтрольній Україні території. В січні теплоелектростанції компанії ДТЕК відпустили майже 1,5 млрд кВт*год електроенергії. Це на 12% більше, ніж у січні 2023 року та еквівалентно середньомісячному енергоспоживанню близько шести мільйонів родин.

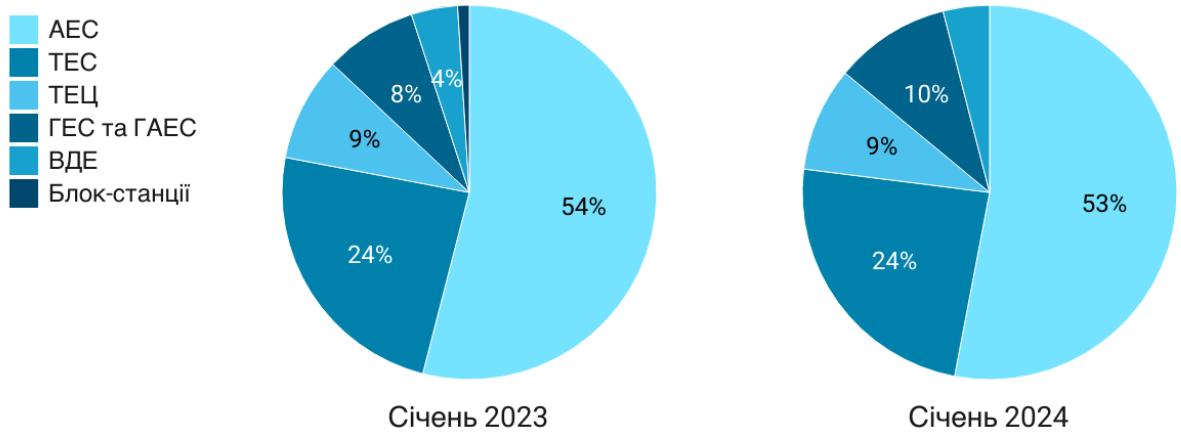
Взимку значно зросло споживання електроенергії. Зокрема, у листопаді 2023 року промислові підприємства збільшили споживання більш ніж на 25,7% дпр, у грудні – на 37,6% дпр. Обсяги споживання електроенергії населенням також збільшилися. У грудні 2023 року українці спожили електроенергії на понад 11% більше, ніж за аналогічний період 2022 року.

«Центренерго» заявило про перевиконання плану з накопичення вугілля на 30%. Також компанія повідомила про збільшення виробничих потужностей державних ТЕЦ майже втричі порівняно з минулим опалювальним сезоном завдяки ремонтам обладнання. За оцінками експертів, сумарні запаси вугілля на ТЕС і ТЕЦ складають близько 800 тис тонн. На думку Міністерства енергетики, цього достатньо для завершення опалювального сезону.

Внаслідок обстрілів енергетичної інфраструктури блоки ТЕС періодично виводяться в короткострокові аварійні ремонти, проте збалансованість енергосистеми зберігається.

Уряд перетворив ДП «Гарантований покупець» в акціонерне товариство для посилення прозорості роботи компанії. 100% акцій у статутному капіталі ДП належать державі та не підлягають приватизації. «Гарантований покупець» купує електроенергію з відновлювальних джерел енергії для державної підтримки галузі та забезпечує доступність електроенергії для населення. В кінці січня компанія погасила борг за оплату ВДЕ на 5,8 млрд грн, залишилося оплатити ще 31,8 млрд грн. Рівень розрахунків з ВДЕ в 2023 році складає 71%.

Рисунок 2: Частка у структурі виробництва електроенергії, %

Джерело: ExPro Consulting

Газ. В українських сховищах є близько 10 млрд кубічних метрів газу. Україна вперше в історії проходить опалювальний сезон на газі виключно власного видобутку та сподівається вийти на нульовий баланс торгівлі газом в 2024 році. В січні «Укргазвидобування» запустило в експлуатацію нову розвідувальну свердловину на 250 тис. кубометрів газу на добу.

Кабмін затвердив новий статут «Нафтогазу», який передбачає зміни у діяльності компанії. На першому місці тепер не видобування нафти й газу, а забезпечення енергопостачання українським споживачам.

Від російських обстрілів страждає не лише електрична мережа, а й газова. Внаслідок ворожого обстрілу Харкова 23 січня газопровід середнього тиску на території міста зазнав значних пошкоджень.

Транспорт: Український морський коридор працює добре, але знову заблокований автотранспорт

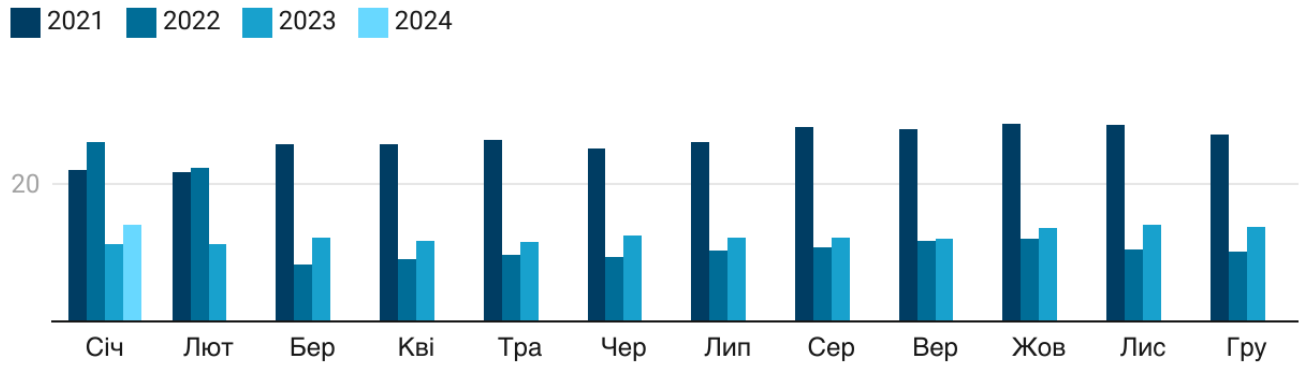
Морський транспорт. Через Український морський коридор в січні 2024 року експортовано 6,3 млн т вантажів, що на 7% менше, ніж в грудні 2023 року. Всього морським транспортом

було вивезено 8,7 млн т. Всього новим морським коридором з початку його роботи у вересні 2023 року пройшло вже понад 700 суден з понад 22 млн т вантажів.

Залізничний транспорт. «Укрзалізниця» перевезла в січні 2024 року 14,1 млн тонн вантажів, що на 2,5% більше, ніж в грудні 2023 року. Обсяги перевезення в напрямку західного кордону та портів зросли майже втричі порівняно з груднем до рекордних 7,5 млн т (2,7 млн т до кордону та 4,8 млн т до портів). З них зернових перевезено 3,4 млн т, залізної та марганцевої руди – 3 млн т. Таких результатів вдалося досягти завдяки ефективній роботі українського морського коридору.

У внутрішньому сполученні в січні 2024 року перевезено 5,6 млн т, на імпорт – 921 тис. т.

Рисунок 3: Перевезення вантажів залізницею, млн т

Джерело: «Укрзалізниця»

В приміському сполученні у 2023 році «Укрзалізниця» перевезла понад 40 млн пасажирів, що на 13% більше, ніж у 2022 році. Приміські поїзди курсують у всіх областях, крім Луганської.

Автомобільний транспорт. Після розблокування польського кордону 15 січня рух вантажного автомобільного транспорту не відновився в повному обсязі. За даними Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури пункти пропуску «Краківець – Корчова» та «Рава-Руська – Гребенне» на початку лютого працювали на 35% від домовлених показників, «Ягодин – Дорогуськ» – на 60%.

Через акції протесту польських фермерів 9 лютого ускладнено рух вантажівок через пункти пропуску «Гребенне – Рава-Руська», «Шегині – Медика» та «Дорогуськ – Ягодин», з 12 лютого до них додались пункти пропуску «Зосин – Устилуг» та «Угринів – Долгобичув». Формально причиною для блокування стала пропозиція Єврокомісії про продовження ще на рік повного відкриття ринку ЄС для української аграрної продукції.

В січні «Укртрансбезпека» анулювала 223 ліцензії автомобільних перевізників, що припинили сплачувати податки. Їх власники припинили господарсьу діяльність, але всупереч вимогам законодавства не подали заяву про анулювання дозвільних документів. Виявлення недоброчесних перевізників стало можливим завдяки інтеграції Єдиного комплексу інформаційних Систем (ШЛЯХ) із Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. В 2023 році таких анульованих ліцензій було 1882.

Мінвідновлення поширює послугу електронної черги для перетину кордону автобусами на всі пункти пропуску з країнами ЄС та Молдовою. З 12 лютого автобуси зможуть перетинати кордон в усіх 29 пунктах пропуску лише за попереднім записом в системі єЧерга. Це дозволить верифікувати виконання автобусних маршрутів та проаналізувати навантаження на кордон.

Зовнішня торгівля: У 2023 році дефіцит рахунку поточних операцій склав 5,5% від ВВП, що є разючою зміною після профіциту 2022 року

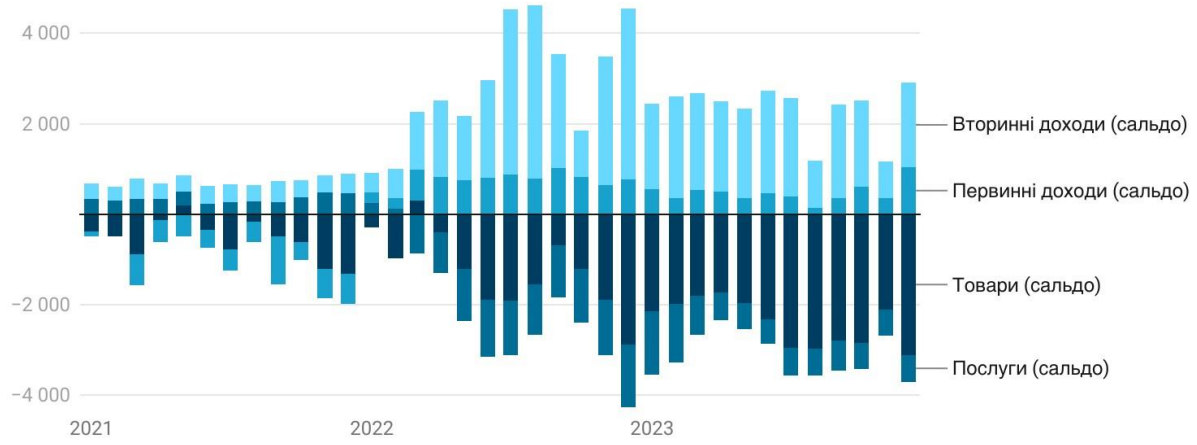
За оцінками НБУ, у 2023 році дефіцит рахунку поточних операцій становив близько 9,8 млрд дол. США (5,5% від ВВП) порівняно з минулорічним профіцитом на рівні 8,0 млрд дол. США (5% від ВВП). Ключовим фактором, який зумовив таку разючу зміну, стало розширення дефіциту торгівлі товарами. Від'ємне сальдо сягнуло 28,8 млрд дол. США порівняно з 14,7 млрд дол. рік тому, оскільки експорт скоротився, а імпорт зріс.

У 2023 році тривало падіння експорту, пов'язане не стільки з підривом Каховської ГЕС, наслідками бомбардувань чи окупації, скільки із запровадженням на товари українського

виробництва кількісних обмежень у п'яти країнах ЄС, проблемами з морською та наземною логістикою та зниженням міжнародних цін на сировинні товари. Водночас економічне відновлення та високі військові потреби стимулювали зростання імпорту товарів. Також у 2023 році зберіглось від'ємне сальдо торгівлі послугами, хоча зменшення імпорту послуг «подорожей» на 2,0 млрд дол. США й сприяло звуженню дефіциту з 11,0 до 8,9 млрд дол. США.

Дефіцит торгівлі товарами та послугами був частково компенсований додатним сальдо первинних та вторинних доходів, але надходження за цими статтями у 2023 році були меншими. Сальдо первинних доходів склало 5,5 млрд долю США, майже на 3,0 млрд менше, аніж рік тому, внаслідок розширення виплат інвестиційних доходів. Також у 2023 році в Україну надійшло на 2,8 млрд дол. США менше грантової допомоги від міжнародних партнерів та на 0,9 млрд менше гуманітарної допомоги, що зумовило звуження додатного сальдо вторинних доходів до 22,5 млрд дол. США.

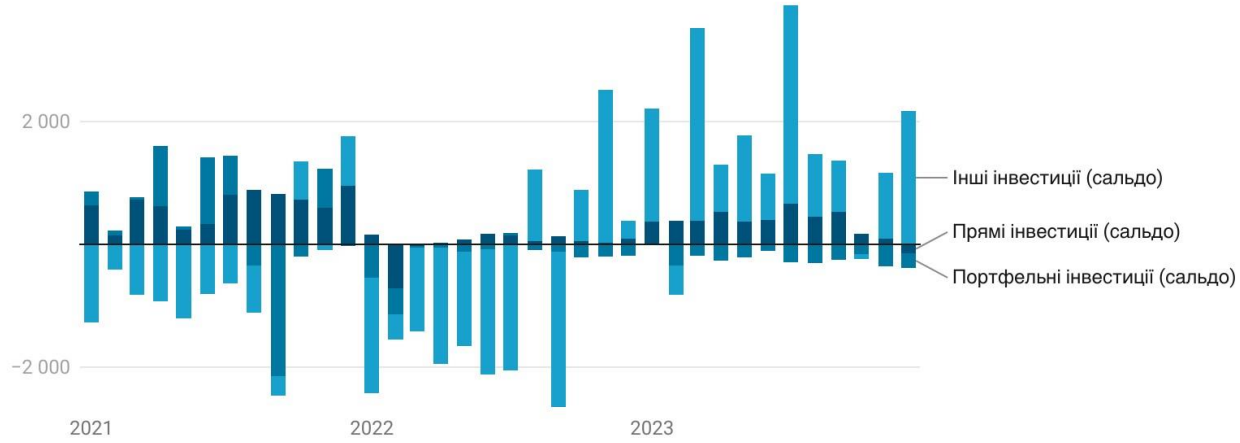
Рисунок 4: Структура рахунку поточних операцій платіжного балансу, млн дол. США

Джерело: НБУ

Дефіцит рахунку поточних операцій балансувався чистими запозиченнями від зовнішнього світу, які у 2023 році склали 9,6 млрд дол. США, що на 1,4 млрд вище за показник минулого року. Найбільш разючою була зміна сальдо інших інвестицій (включно з позиками, не оформленими цінними паперами, торговими кредитами та зміною обсягу депозитів та готівки), чисті залучення за якими сягнули 15,7 млрд дол. США порівняно з 8,9 млрд чистого відпливу коштів рік тому. Це відбулось внаслідок активізації державних запозичень, які у 2023 році збільшились на 11,2 млрд порівняно з 2022 та досягли 25,9 млрд дол. США. Чистий притік прямих іноземних інвестицій збільшився до 4,2 млрд, переважно завдяки реінвестованим доходам.

Рисунок 5: Структура фінансового рахунку платіжного балансу*, млн дол. США

*Джерело: НБУ, * дзеркальні дані: (+) означає чисті запозичення, (-) чисте кредитування*

Державний бюджет: Мінімальна міжнародна допомога в січні

2023 рік. У грудні 2023 року стрімко зросли видатки Державного бюджету: вони становили 561 млрд грн порівняно з 326 млрд грн в середньому у лютому-листопаді 2023 року. Водночас майже 90% різниці в цих сумах припадає на більше фінансування оборони та безпеки. Зокрема йдеться про закупівлю озброєння, що важливо для обороноздатності держави. Частково зростання видатків в грудні було пов'язано із преміями, виплаченими в державному секторі.

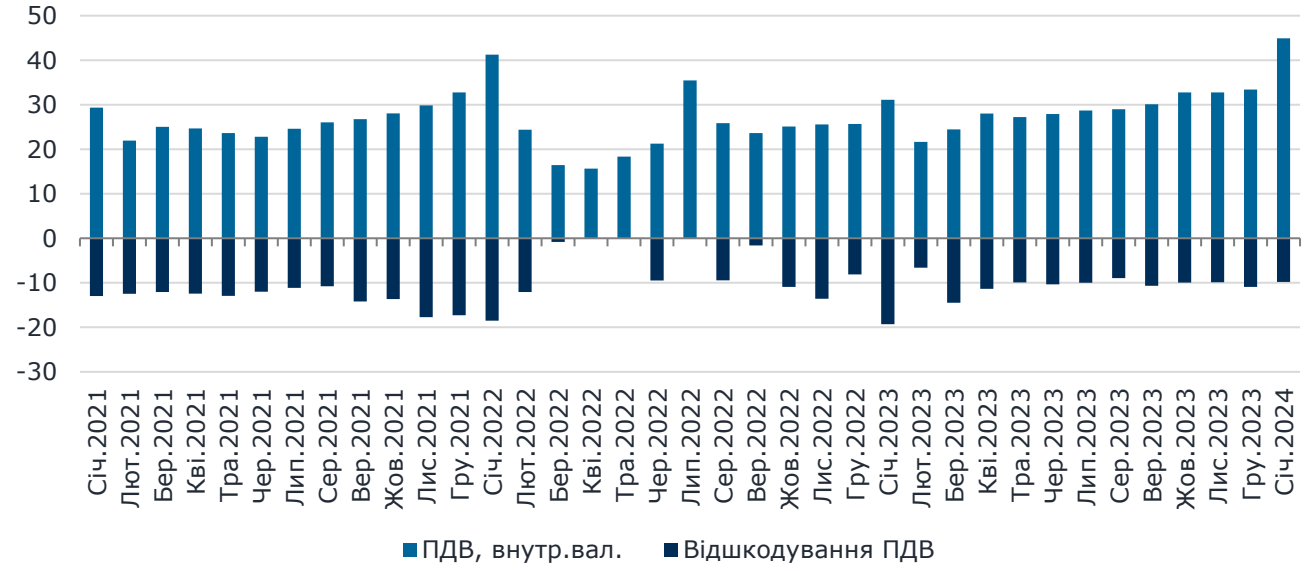
Дефіцит зведеного бюджету досяг 22% ВВП у 2023 році. Його передусім профінансували за рахунок зовнішніх запозичень. Так, надійшло18 млрд євромакрофінансової допомоги (за програмою MFA+) від ЄС у формі пільгової довгострокової позики, за якою ЄС наразі субсидує сплату відсотків. За нашою оцінкою, державний та гарантований державою борг зріс до майже 90% ВВП.

У 2023 році доходи бюджету було підтримано грантами від США на суму близько 11 млрд дол. США. Також до доходів бюджету зараховано частину військової допомоги, отриману від міжнародних партнерів та волонтерів, у натуральній (негрошовій) формі.

2024 рік. У січні 2024 року доходи Державного бюджету становили 147 млрд грн, з яких 116 млрд грн надійшло до загального фонду бюджету (для порівняння в грудні до загального фонду надійшло 127 млрд грн). Лише 3,4 млрд грн було отримано до бюджету у формі грантів.

Внаслідок високого державного споживання та більшого приватного споживання в грудні 2023 року валові доходи від ПДВ з вироблених в Україні товарів стрімко зросли в січні 2024 року. Вони становили 44,9 млрд грн, що в номінальному виразі більше, ніж в січні 2022 року (однак в реальному вимірі доходи відчутно впали). Хоча дещо відновився експорт, поки що суми відшкодування ПДВ не зросли і становили в січні 9,8 млрд грн. Певне пожвавлення оподаткованого імпорту внаслідок послаблення блокування кордону сприяло збільшенню ПДВ з імпорту до 37 млрд грн, що більше, ніж в листопаді та грудні 2023 року, але все ще менше жовтневого показника.

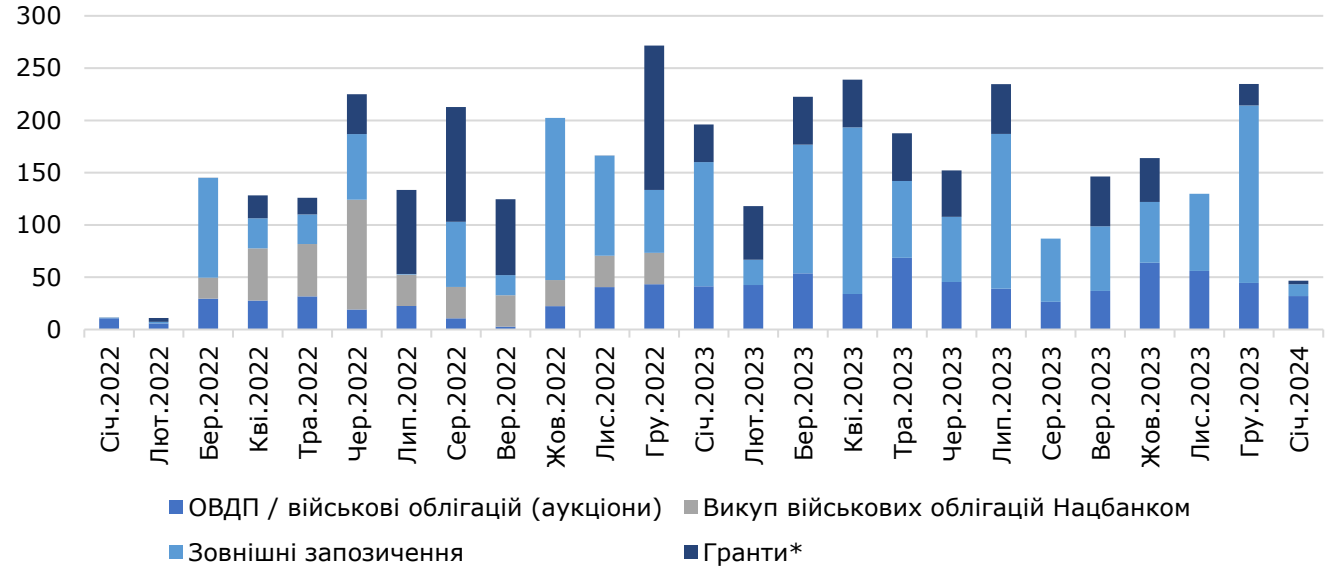
Рисунок 6: Внутрішнє ПДВ, млрд грн

Джерело: Міністерство фінансів, openbudget.gov.ua

У січні зовнішні запозичення становили лише 11 млрд грн: кошти надійшли від Світового банку під гарантії Японії. Розміщення ОВДП залучили до бюджету 32 млрд грн в еквіваленті: 60% ОВДП було деноміновано у іноземній валюті. Ставки доходності особливо не змінились. За гривневими паперами вони були вищими за облікову ставку (16,8% за річними паперами, 17,6% за паперами з терміном обігу 1,7 років та 18,5% за трирічними паперами). При цьому, в січні уряд спрямував 17,5 млрд грн на погашення боргу та 9,5 млрд грн на обслуговування (сплату відсотків). Нагадаємо, що уряд далі здійснює всі виплати за внутрішнім боргом та боргом перед МФО, передусім МВФ. Водночас по приватному зовнішньому боргу триває призупинення виплат до вересня 2024 року, а по офіційному зовнішньому боргу – до 2027 року. У 2024 році уряд має домовитись з власниками українських Єврооблігацій про реструктуризацію.

Рисунок 7: Фінансування та гранти, які надійшли в державний бюджет, млрд грн

Примітка: * гранти є частиною доходів бюджету, які обліковуються за кодом 42000000 «Офіційні трансферти від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ».
Джерело: Мінфін, openbudget.gov.ua

Фактичні запозичення становили в січні лише 34,6% від плану. Низьке зовнішнє фінансування та невизначеність щодо майбутньої підтримки, ймовірно, пояснюють невиконання видатків бюджету. Касові видатки державного бюджету становили 169 млрд грн, у тому числі загального фонду майже 150 млрд гривень, тоді як видатки загального фонду у січні 2023 року становили 184 млрд грн.

Міжнародна підтримка: ЄС майже схвалив допомогу, в США тривають дискусії

1 лютого 2024 року лідери країн ЄС на засіданні Європейської Ради надали політичну підтримку механізму підтримка України – Ukraine Facility. Після цього вже 5 лютого Європейський парламент та Рада ЄС досягли попередньої домовленості щодо тексту відповідного регулювання (але доопрацювання тексту ще триває). Очікується, що документ буде повністю схвалено до кінця лютого, а вже в березні Україна зможе отримати перехідну позику. Сума цієї позики залежатиме від часу схвалення Плану для України, але березневий транш очікується на суму 4,5 млрд євро. Також за попередніми планами у 2024 році Україна має отримати 18 млрд євро пільгових позик від ЄС, однак фінальна сума залежатиме як від домовленостей, так і від вчасного виконання Україною взятих зобов'язань. Так, чергові транші позики будуть надходити залежно від виконання Україною зобов'язань. Очікується, що відбуватимуться квартальні оцінки виконання програми. Зобов'язання мають базуватись на Плані України, який було розроблено урядом України (але поки що не схвалено) та затверджено Радою ЄС.

При цьому в США далі тривають гарячі дебати з приводу підтримки Україні. Зараз розглядається програма підтримки у 60 млрд дол. США, з яких близько 10 млрд дол. мають надійти у формі фінансової допомоги Україні. Решта – це передусім допомога у сфері оборони та кошти на переозброєння Збройних Сил США після попередніх траншів допомоги Україні.

з 13 лютого в Києві працює місія МВФ, яка на технічному рівні розпочинає третій перегляд програми розширеного фінансування. В цілому, Україна виконала три структурні маяки, які мала виконати до сьогодні, і, найвірогідніше, дотималась індикативних показників. Також відбувається прогрес у виконанні наступних структурних маяків. Водночас відсутність певності у допомозі від США створює виклики для оцінки боргової стійкості та плану фінансування України у 2024 році. Тому, ймовірно, третій перегляд відбудеться або ж коли буде достеменно відомо, що США надають допомогу, або ж якщо уряд надасть план покриття розриву, який виникає внаслідок її відсутності, що надзвичайно складно.

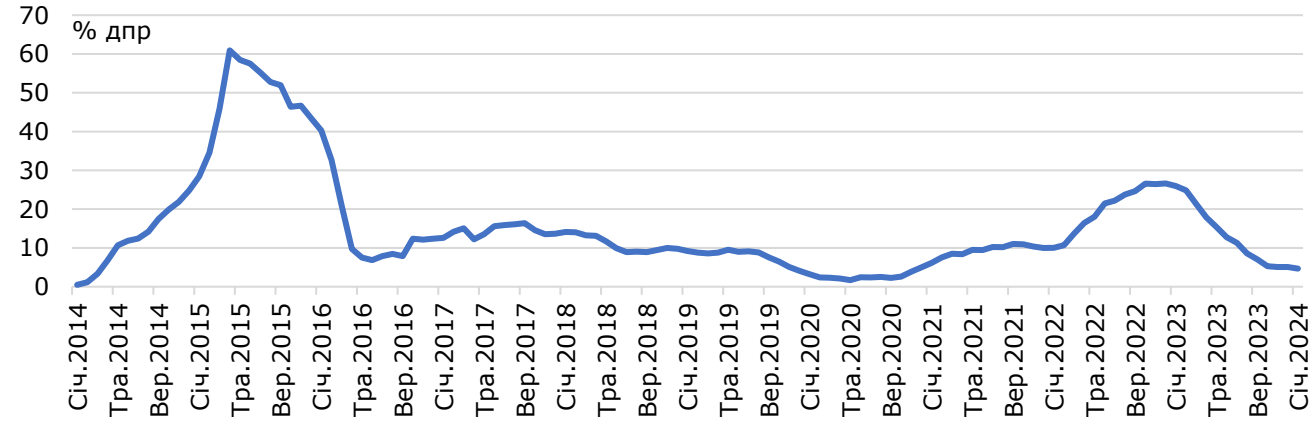
Інфляція: Споживча інфляція стала нижчою за 5% дпр

У січні споживча інфляція у річному вимірі сповільнилась до 4,7% дпр. Як і у попередні місяці ціни на послуги зростали найбільше: наприклад вартість послуг ресторанів і готелів та ціни на

амбулаторні послуги (стоматологія, лабораторні дослідження та інші) зросли на 12% дпр. Водночас ціни на непродовольчі товари за оцінкою Держстату суттєво не зросли або навіть впали порівняно зі січнем 2023 року. Зростання цін на послуги, ймовірно, відображало зростання витрат на оплату праці та утримання приміщення. Ціни на непродовольчі товари, значна частина яких імпортується, залишались стабільними вірогідно через невеликі коливання курсу гривні, зниження витрат на логістику та зменшення цін на сировину. Ціни на продовольчі товари стримувало зниження цін на сільськогосподарські товари на світовому ринку, що значною мірою компенсувало зростання інших витрат виробників та підприємств торгівлі.

Порівняно з груднем споживчі ціни у січні зросли лише на 0,4% дпм. Вчергове зросли ціни на овочі: на майже 16% дпм та на 72% порівняно із вереснем 2023 року, коли ціни обвалились через гарний урожай. Це відбувається на фоні подорожчання імпорту та сезонно обмеженої внутрішньої пропозиції. Водночас падали ціни на зимовий одяг та взуття на фоні обмеженого попиту та на паливо. Ціни на інші товари та послуги в середньому не змінились порівняно з груднем.

Рисунок 8: Інфляція споживчих цін

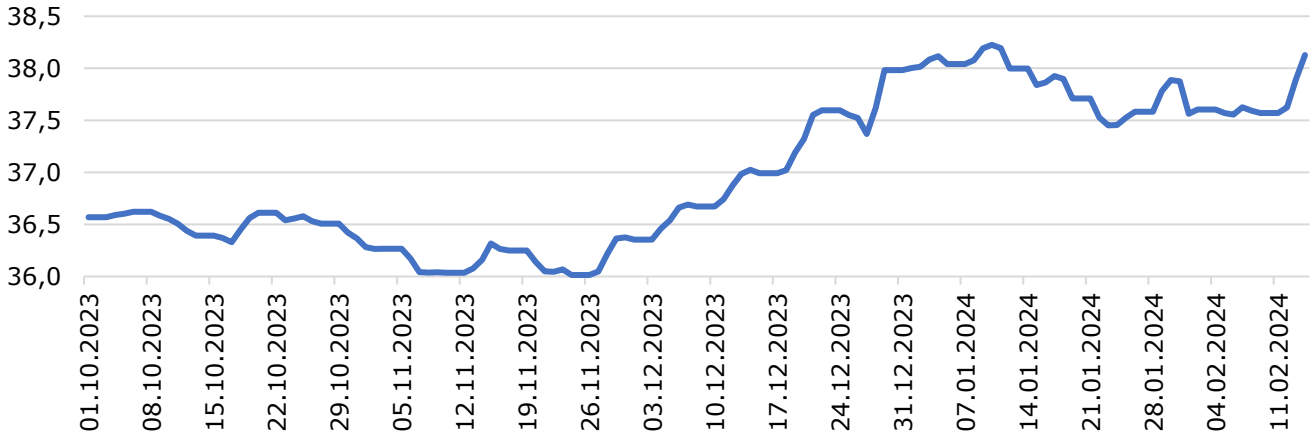
Джерело: Держстат

Монетарна та валютна політика: Курс стабілізувався на початку 2024 року

Валютна політика. У січні та лютому обмінний курс гривні залишався доволі стабільним: гривня залишалась в проміжку 37,4-38.2 грн за дол. США. Після сезонного піку у грудні попит на безготівкову валюту зменшився. Це відбулось на фон зменшення дефіциту торгівлі товарами у січні. Втім попит на валюту готівкою залишився високим.

Зниження попиту на валюту дозволило НБУ зменшити витрати на підтримку курсу гривні. За чотири тижні, що закінчились 9 лютого, чисті інтервенції склали 1,38 млрд дол. Востаннє НБУ вистачало такої суми на утримання курсу навесні минулого року.

Рисунок 9: Офіційний курс гривні до долара США (грн за дол. США)

Примітка: Зауважимо, що значення обмінного курсу на рисунку починаються з 36 грн за дол. США
Джерело: НБУ

Монетарна політика. НБУ в січні залишив облікову ставку на рівні 15% річних, а наступні рішення по зниженню ключової відсоткової ставки очікуються в другому півріччі. У НБУ знову підтвердили, що зниження ставок залежатиме від надходження зовнішньої допомоги, і за базовим сценарієм не перевишить 1-2 п.п. до кінця року. Втім у монетарному комітеті НБУ відзначили зростання ризиків, що може змусити НБУ переглянути свої плани.

Контакти:

Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01030 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
E-mail: institute@ier.kyiv.ua
http://www.ier.com.ua

Застереження

Ця публікація була підготовлена Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій за фінансової підтримки Європейського Союзу. Її зміст є виключною відповідальністю Інституту економічних досліджень і політичних консультацій і не обов'язково відображає погляди Європейського Союзу. МЕМУ має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.